

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 24/2018-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou JAVOR – TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o., Stará Vajnorská cesta 37, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Michal Tokár, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 213/2012 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 18 C 171/2009) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 213/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 213/2012 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 374,81 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiatjeden centov) na účet jeho právnej zástupkyne spoločnosti JAVOR – TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o., Stará Vajnorská cesta 37, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 24/2018-17 z 11. januára 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo „žalobca“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 213/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Sťažovateľ sa návrhom doručeným porušovateľovi dňa 10. 6. 2009 proti odporcovi domáhal určenia, že odmeňovanie sťažovateľa je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 147 447,52 Eur. Odporca podal porušovateľovi svoje vyjadrenie k Právnej veci až 17. 6. 2016,

t. j. po uplynutí 7 rokov od podania žaloby na základe výzvy súdu zo dňa 29. 4. 2016 a súčasne ho doručil aj žalobcovi!!!

... Aj napriek vyššie uvedenému nariadil porušovateľ v Právnej veci prvé pojednávanie až na deň 1. 12. 2017, čo mi je doposiaľ známe iba z odpovede predsedníčky OS Bratislava I. datovanej dňom 27. 9. 2017. Doposiaľ mi však predvolanie na termín pojednávania oficiálne nebolo doručené. Znamená to, že porušovateľ nariadil prvé pojednávanie v Právnej veci až po vyše 8 rokoch odo dňa podania návrhu na začatie konania v Právnej veci, pričom medzi časom od podania návrhu na začatie konania a nariadením pojednávania porušovateľ podľa názoru sťažovateľa neurobil žiadne úkony, resp. nepostupoval tak, aby ochrana práv sťažovateľa, uplatňovaných v Právnej veci, bola rýchla a účinná, t. j. tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. „Ani právne či skutkovo náročný spor nesmie trvať neprimerane dlhú dobu. Časový horizont toho, kedy sa účastníkmi konania dostáva konečného rozhodnutia vo veci je neoddeliteľnou súčasťou meradiel celkovej spravodlivosti podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Čím je časový horizont dlhší, tým viac sa rozostrejajú kontúry spravodlivosti ako v očiach dotknutých účastníkov konania, tak aj vo všeobecnom vnímaní verejnosti a verejnej mienky“ (Nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 688/2014 zo dňa 4. 2. 2015)...

Sťažovateľ doručil porušovateľovi svoje vyjadrenie zo dňa 8. 9. 2017, v ktorom odôvodnil svoj návrh na určenie, že odmeňovanie sťažovateľa ako sudcu všeobecného súdu v zmysle ustanovenia § 67 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte tiež ako „Zákon o sudcoch“), v porovnaní s odmeňovaním sudcov v zmysle ustanovenia § 69 ods. 2 Zákona o sudcoch, je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania. V predmetnom vyjadrení sťažovateľ zároveň na podporu svojich tvrdení poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 5. 2009 PL ÚS 17/08-238, v zmysle ktorého je ustanovenie § 69 ods. 2 Zákona o sudcoch v rozpore s čl. 1 a s čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. sudcovia odmeňovaní na základe ustanovenia § 69 ods. 2 Zákona o sudcoch sú výrazným spôsobom neprimerane zvýhodnení oproti ostatným sudcom, a to pri porovnateľnom pracovnom zaťažení...

Z dôvodu vyššie uvedenej neprimeranej dĺžky súdneho konania dňa 8. 9. 2017 sťažovateľ podal porušovateľovi podľa ustanovenia § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z.

o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte tiež ako „Zákon o súdoch“) sťažnosť proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Predsedníčka porušovateľa v liste zo dňa 27. 9. 2017 uviedla, že sťažnosť sťažovateľa je dôvodná, nakoľko podľa prehľadu úkonov vykonaných v predmetnej veci, citujem: „možno konštatovať, že súd vo veci sp. zn. 18C/213/2013 (zrejme mala na mysli 18S/213/2012) nekonal bezodkladne, a to v období od 10. 6. 2009 do 11. 1. 2010, od 25. 11. 2011 do 27. 7. 2012, od 29. 10. 2012 do 18. 2. 2014 ako aj v období od 3. 1. 2017 do 18. 8. 2017“. Za vzniknuté prietahy v konaní sa predsedníčka sťažovateľovi ospravedlnila.

... V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti je zrejmé, že v uvedenej Právnej veci, nedošlo do dnešného dňa, t. j. ani po vyše 8 rokoch od podania návrhu na začatie konania, k otvoreniu ani prvého pojednávania, t. j. porušovateľ v tejto veci ani po vyše 8 rokoch od podania návrhu na začatie konania nekonal vo veci samej, t. j. vec doposiaľ meritórne vôbec neprejednával.»

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený na pojednávaní uskutočnenom 2. februára 2018, podal sťažovateľ odvolanie, teda vec nebola právoplatne skončená.

3. Keďže teda napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené, sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prietáhov. Zároveň sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a úhradu trov konania.

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. 1 SprV/30/2018, doručeným ústavnému súdu 12. februára 2018, v ktorom predsedníčka okresného súdu okrem iného uviedla: „Žaloba o určenie, že odmeňovanie žalobcu je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a o náhradu nemajetkovej ujmy

v peniazoch bola doručená Okresnému súdu Bratislava I dňa 10. 06. 2009. Po preštudovaní spisového materiálu mám za to, že v predmetnom konaní sp. zn. 18 C 213/2012 ide o právne zložitú vec, čo vyplýva aj zo samotného predmetu konania, ktorým je určenie, že odmeňovanie žalobcu je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania s náhradou nemajetkovej ujmy...

Dovolím si poukázať na skutočnosť, že spis sp. zn. 18 C 213/2012 sa nachádzal v období od 14. 05. 2010 do 21. 10. 2010, od 24. 06. 2015 do 30. 12. 2015 a od 08. 03. 2016 do 24. 03. 2016 na Krajskom súde v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní sťažovateľa a o odvolaní žalovanej a od 08. 04. 2011 do 25. 11. 2011 na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ktorý bol predložený tunajším súdom na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa. Účastníci konania/strany sporu majú právo využívať opravné prostriedky, avšak podľa môjho názoru predĺženie konania v dôsledku uplatnenia procesných práv strán sporu nemožno pripisovať v neprospech tunajšieho súdu (napr. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/2004).

Zo súdneho spisu je nepochybné, že v konaní sa riešili viaceré zásadné právne otázky, ktoré mali za následok predĺženie konania:

- či žalovaný SR-NR SR má spôsobilosť byť účastníkom konania, pričom túto otázku posúdil odlišne na základe opravných prostriedkov odvolací a dovolací súd. Právoplatné ustálenie tejto otázky trvalo takmer 3 roky a pre nejednotnosť právnych názorov súdov vyššieho stupňa a nemožno podľa môjho názoru dotknuté obdobie pričítať v neprospech tunajšieho súdu

- otázka vylúčenia z rozhodovania a prejednávania veci tých sudcov, ktorí majú rovnako podané antidiskriminačné žaloby, ako to bolo aj v prípade konajúceho sudcu (o tejto otázke a jej právnej zložitosti svedčí aj to, že o nej rozhodoval ústavný súd vo veci sp. zn. II. ÚS/16/2011, rozhodnutie zo dňa 18.09.2013)

- spornosť samotného uplatneného žalobného nároku - rozhodovacia prax súdov ani v tejto otázke dosiaľ nemožno považovať za ustálenú, keď existuje viacero právoplatných rozhodnutí, ktoré vyhodnotili obdobný nárok ako dôvodný a viacero rozhodnutí s opačným právnym názorom.

Na priebeh konania sp. zn. 18 C 213/2012 mala vplyv aj skutočnosť, že vo veci konajúci sudcovia Okresného súdu Bratislava I, resp. Krajského súdu v Bratislave

namietali vo veci zaujatosť z dôvodu podania antidiskriminačných žalôb s tým, že rozhodovanie o pridelení veci iným sudcom, ktorí si žaloby obdobného charakteru nepodali, malo z hľadiska plynulosti konania taktiež výrazný vplyv. “

5. K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti sťažovateľ zaujal svoje stanovisko v podaní doručenom ústavnému súdu 29. marca 2018, v ktorom okrem iného uviedol:

«K vyjadreniu predsedníčky Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 01. 02. 2018 uvádzam, že je do značnej miery „alibistické“ s úmyslom čiastočne preniesť zodpovednosť za nečinnosť aj na sťažovateľa. Zdôrazňujem, že Okresný súd Bratislava I. nariadil prvé pojednávanie v právnej veci až po vyše ôsmych rokoch odo dňa podania návrhu na začatie konania, pričom medzi časom od podania návrhu a nariadením pojednávania Okresný súd Bratislava I. neurobil žiadne úkony, resp. nepostupoval tak, aby ochrana práv sťažovateľa bola rýchla a účinná, to jest tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V ostatnom poukazujem na moju argumentáciu a dôvody uvádzané v ústavnej sťažnosti.»

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

7. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu z 1. februára 2018 k sťažnosti bolo aj opísanie napadnutého konania, ktorého doterajší priebeh bol takýto, zákonným sudcom:

- dňa 10. júna 2009 bol okresnému súdu doručený žalobný návrh v právnej veci žalobcu [REDAKOVANÉ] proti žalovanému Slovenskej republike – Národnej rade Slovenskej republiky (ďalej aj „žalovaný“) o určenie, že odmeňovanie žalobcu je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, a o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 147 447,52 €,

- z potvrdenia o pridelení veci z 10. júna 2009 vyplýva, že vec bola pôvodne pridelená zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ], a to pod sp. zn. 18 C 171/2009,

- okresný súd na základe uznesenia č. k. 18 C 171/2009-8 z 11. januára 2010 konanie zastavil z dôvodu nedostatku spôsobilosti žalovaného byť účastníkom konania,

- dňa 29. januára 2010 bolo súdu doručené podanie žalovaného (Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky), na základe ktorého požiadal o doručenie rovnopisu žalobného návrhu,

- dňa 9. februára 2010 bolo súdu doručené odvolanie žalobcu proti uzneseniu č. k. 18 C 171/2009-8 z 11. januára 2010,

- okresný súd na základe uznesenia č. k. 18 C 171/2009-17 z 11. februára 2010 opravil uznesenie č. k. 18 C 171/2009-8 z 11. januára 2010 v časti označenia žalobcu v záhlaví,

- okresný súd oznámením z 19. februára 2010 uviedol, že Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky nemá postavenie účastníka konania, preto jej nemôže byť doručená žaloba,

- dňa 14. mája 2010 bola vec predložená Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pre účely rozhodnutia o odvolaní žalobcu proti uzneseniu č. k. 18 C 171/2009-8 z 11. januára 2010 v spojení s opravným uznesením č. k. 18 C 171/2009-17 z 11. februára 2010,

- krajský súd na základe uznesenia č. k. 15 Co 186/2010-21 z 28. septembra 2010 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 18 C 171/2009-8 z 11. januára 2010 v spojení s opravným uznesením č. k. 18 C 171/2009-17 z 11. februára 2010,

- dňa 16. decembra 2010 bolo súdu doručené dovolanie žalobcu proti uzneseniu krajského súdu č. k. 15 Co 186/2010-21 z 28. septembra 2010,

- dňa 17. januára 2011 bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený súdny spis pre účely rozhodnutia o dovolaní žalobcu,

- dňa 28. januára 2011 bol spis vrátený okresnému súdu, keďže neboli splnené podmienky na predloženie veci najvyššiemu súdu (neúplnosť dovolania),

- okresný súd na základe výzvy z 23. februára 2011 vyzval žalobcu na doplnenie dovolania,

- dňa 11. marca 2011 bolo súdu doručené doplnenie dovolania zo strany žalobcu,

- dňa 8. apríla 2011 bol najvyššiemu súdu opätovne predložený súdny spis pre účely rozhodnutia o dovolaní žalobcu,

- najvyšší súd na základe uznesenia sp. zn. 4 Cdo 64/2011 z 28. októbra 2011 zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 15 Co 186/2010 z 28. septembra 2010 a uznesenie okresného súdu č. k. 18 C 171/2009-8 z 11. januára 2010 v spojení s opravným uznesením č. k. 18 C 171/2009-17 z 11. februára 2010 (okresný súd mal vyzvať žalobcu na odstránenie vady označenia žalovaného),

- okresný súd na základe výzvy z 27. júla 2012 vyzval žalobcu na úhradu súdneho poplatku v sume 4 489 € za podanie žaloby,

- dňa 10. augusta 2012 bola súdu doručená žiadosť žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov,

- okresný súd na základe uznesenia č. k. 18 C 171/2009-49 z 24. septembra 2012 priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu,

- z potvrdenia o pridelení veci z 29. októbra 2012 vyplýva, že po zrušení a vrátení veci okresnému súdu bola vec opätovne pridelená zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ], a to pod novou sp. zn. 18 C 213/2012,

- zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ] 18. februára 2014 predložila vec predsedníčke súdu z dôvodu zaujatosti vo veci, a to s poukazom na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 16/2011-97 (podanie antidiskriminačnej žaloby),

- dňa 18. februára 2014 predsedníčka súdu vyzvala [REDAKOVANÉ], aby uviedla, kedy zistila, že je zaujatá, a odôvodnila priet'ahy v období od novembra 2011,

- [REDAKOVANÉ] 24. februára 2014 uviedla predsedníčke súdu, aby predložila vec na rozhodnutie a pridelenie inému sudcovi s tým, že vo veci je s poukazom na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 16/2011-97 vylúčená; zákonná sudkyňa neuviedla dátum, odkedy sa cíti byť zaujatá, a taktiež sa nevyjadrila k priet'ahom od novembra 2011,

- na základe opatrenia predsedníčky súdu č. 8/2014, sp. zn. Spr. 3351/2014 zo 17. júna 2014 bola vec prerozdelená náhodným výberom medzi sudcov okresného súdu, ktorí si nepodali antidiskriminačnú žalobu,

- z potvrdenia o pridelení veci z 10. júla 2014 vyplýva, že vec bola pridelená zákonnému sudcovi [REDAKOVANÉ], a to pod sp. zn. 18 C 213/2012,

- okresný súd na základe uznesenia č. k. 18 C 213/2012-67 zo 17. decembra 2014 vec zastavil a postúpil Slovenskej republike – Národnej rade Slovenskej republiky na predbežné prejednanie sporu (§ 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu

spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov),

- dňa 6. februára 2015 bolo súdu doručené odvolanie žalovaného proti uzneseniu okresného súdu č. k. 18 C 213/2012-67 zo 17. decembra 2014,

- dňa 9. februára 2015 bolo súdu doručené odvolanie žalobcu proti uzneseniu okresného súdu č. k. 18 C 213/2012-67 zo 17. decembra 2014,

- dňa 24. júna 2015 bola vec predložená krajskému súdu pre účely rozhodnutia o odvolaní žalobcu a odvolaní žalovaného proti uzneseniu č. k. 18 C 213/2012-67 zo 17. decembra 2014; vec bola pridelená odvolaciemu senátu krajského súdu pod sp. zn. HCo 90/15,

- dňa 3. novembra 2015 členovia odvolacieho senátu oznámili predsedovi krajského súdu dôvody na vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vo veci sp. zn. HCo 90/15 (podanie antidiskriminačnej žaloby),

- na základe opatrenia predsedu krajského súdu sp. zn. Spr. 3010/2015 z 13. novembra 2015 bola vec pridelená náhodným výberom iným sudcom odvolacieho súdu,

- krajský súd na základe uznesenia č. k. HCo 90/2015-89 z 19. novembra 2015 zrušil rozhodnutie okresného súdu č. k. 18 C 213/2012-67 zo 17. decembra 2014,

- dňa 25. februára 2016 bol súdu doručený podnet žalobcu na vydanie opravného uznesenia v súvislosti s rozhodnutím krajského súdu č. k. HCo 90/2015-89 z 19. novembra 2015,

- krajský súd na základe opravného uznesenia č. k. HCo 90/2015-97 zo 16. marca 2016 opravil uznesenie č. k. HCo 90/2015-89 z 19. novembra 2015,

- okresný súd uznesením č. k. 18 C 213/2012-100 z 29. apríla 2016 vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k žalobe, ktorú mu súčasne aj doručil,

- dňa 17. júna 2016 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe (č. l. 100-125),

- okresný súd uznesením č. k. 18 C 213/2012-127 z 28. júla 2016 vyzval žalobcu, aby sa vyjadril k žalobe; 27. októbra 2016 sa súdu vrátila zásielka ako neprevzatá; zásielka bola doručovaná právnemu zástupcovi žalobcu Mgr. Michalovi Tokárovi na adresu

██████████; následne súd zásielku doručoval Mgr. Michalovi Tokárovi na adresu ██████████; zásielku si právny zástupca prevzal 13. januára 2017,

- dňa 2. februára 2017 bolo súdu doručené podanie spoločnosti JAVOR – TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o., z obsahu ktorého vyplýva, že žalobca udelil plnú moc Mgr. Michalovi Tokárovi iba pre dovolacie konanie,

- dňa 29. marca 2017 bolo súdu doručené oznámenie žalovaného, v zmysle ktorého udelil plnú moc na zastupovanie v tomto konaní ██████████,

- dňa 30. augusta 2017 bolo žalobcovi doručené do vlastných rúk vyjadrenie žalovaného (replika) k žalobe (č. l. 100-125),

- dňa 8. septembra 2017 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcu (duplika) k vyjadreniu žalovaného (č. l. 137-237),

- dňa 14. septembra 2017 súd vo veci nariadil termín pojednávania na 1. december 2017, na ktorý boli predvolaní žalobca a právny zástupca žalovaného, ktorému súd súčasne doručil vyjadrenie žalobcu (duplika) z 8. septembra 2017,

- dňa 1. decembra 2017 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktoré sa bez ospravedlnenia nedostavil žalobca, hoci mu bolo predvolanie na pojednávanie riadne doručované; súd pojednávanie z dôvodu opätovného predvolania žalobcu a prípadného prešetrenia, či sa zdržiava na adrese trvalého pobytu odročil na 2. február 2018 s tým, že následne 18. decembra 2017 bolo žalobcovi predvolanie na pojednávanie riadne doručené, čo žalobca potvrdil vlastnoručným podpisom na doručke (č. l. 249).

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že proti rozsudku vyhlásenému na pojednávaní uskutočnenom 2. februára 2018 bolo sťažovateľom podané odvolanie.

8. Obsah zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 213/2012 potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 1. februára 2018, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

III.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

13. Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky je garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) a zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde

sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

15. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku.

17. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, keď sa bude konať nové pojednávanie.

18. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného

sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

19. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

20. Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietaní porušenia práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

21. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory o určenie, že odmeňovanie sťažovateľa je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, sa dosiaľ nemôžu riadiť štandardnou judikatúrou. Ústavný súd teda poznamenáva, že napadnuté konanie je relatívne právne zložitú, existujú rôzne rozhodnutia súdov v obdobných veciach, a ďalej konštatuje, že vzhľadom na okolnosti veci pripúšťa aj určitý stupeň skutkovej zložitosti veci, čím však nie je možné okresný súd zbaviť zodpovednosti za priebeh napadnutého konania v súvislosti s posudzovaním existencie zbytočných prietáhov.

22. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd nezistil na strane s'ťažovateľa také skutočnosti, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnili dĺžku napadnutého konania.

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv s'ťažovateľa, bol postup okresného súdu.

Celkovú dĺžku napadnutého konania (takmer 8 rokov od jeho začatia) ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú.

24. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu nebol dostatočne efektívny. O uvedenom svedčí skutočnosť, že najvyšší súd v dovolacom konaní uznesením sp. zn. 4 Cdo 64/2011 z 28. októbra 2011 zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 15 Co 186/2010 z 28. septembra 2010 a uznesenie okresného súdu sp. zn. 18 C 171/2009 z 11. januára 2010 v znení opravného uznesenia sp. zn. 18 C 171/2009 z 11. februára 2010 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia z 28. októbra 2011 okrem iného uviedol:

„Ak žalobca v danom prípade označil v žalobe ako štátny orgán, nespôsobilý subjekt, ide o nedostatok návrhu na začatie konania týkajúci sa mal pokúsiť z úradnej povinnosti tento nedostatok odstrániť postupom podľa § 43 ods. 1 O. s. p. Súd prvého stupňa však takýmto spôsobom nepostupoval a túto vadu konania neodstránil ani odvolací súd. Skutočnosť, že súdy oboch nižších stupňov nedostatok návrhu na začatie konania neodstránili, mala za následok, že konanie pred oboma súdmi bolo postihnuté vadou vyplývajúcou z § 237 písm. f/...“

O neefektívnosti okresného súdu pri postupe v napadnutom konaní svedčí taktiež skutočnosť, že prvé pojednávanie vo veci bolo nariadené až po 7 rokoch od začiatku konania.

25. Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

26. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ.

IV.

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

28. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

29. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, poukazujúc okrem iného na právnu neistotu vyvolanú neefektívnym postupom a nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní.

30. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym

súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

31. S prihliadnutím na dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 18 C 213/2012, berúc do úvahy konkrétne okolnosti veci, najmä skutočnosť, že napriek rozsudku okresného súdu vec dosiaľ nie je právoplatne skončená, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

32. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom spoločnosťou JAVOR – TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

33. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €.

34. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 predstavuje spolu s režijným paušalom ($2 \times 8,84$ €) sumu 312,34 €. Právna zástupkyňa sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 374,81 €.

35. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

36. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2018